

osmoconsult & onderwijsvannu
Trainingen & Opleidingen

Leerlingbegeleiding
in Systemisch Perspectief

Klaas Jan Terpstra, 11 maart 2017

Klaas Jan Terpstra

- Directeur en kernopleider Registeropleiding Synergetisch Coachen
- Trainer – coach en oprichter OsmoConsult en Onderwijs van nu
- Auteur: Zorgcoördinator van nu, Mentor van nu, Docent van nu
- Opleiding: Gestalt- en Systemisch Werk
- Leerlingbegeleider
- Docent scheikunde, ANW

Inzoomen en uitzoomen

Observeerbaar
gedrag en
handelings-
(on)bekwaamheid

Observeren

Kennis verwerven
Vaardigheden
ontwikkelen
Wisselwerking in
relaties

Onderzoeken van
(on) bewuste
gedragspatronen

Inzoomen

Inzoomen
Helpen bewust te
worden en te
veranderen

Helpen informatie
te verzamelen over
de interacties in het
grotere geheel

Uitzoomen

Betekenis
erkennen van
gedrag binnen het
systeem

Systemisch perspectief

- Systeem: levend organisme, gericht op (over)leven
- Elk lid in een systeem draagt daar (on)bewust aan bij: het systeem overstijgt het individu
- Ieder mens, elk kind leeft in de context van verschillende systemen:
  - Gezin van herkomst
  - Familie
  - Klas met leerlingen
  - ...

Systemisch perspectief

- Welke plek heeft iemand in het systeem?
- Systeemgeweten: hoe hoor je erbij? Wanneer niet?
- Welke geschiedenis is er van geven en ontvangen?
- Wat draagt iemand in een systeem?
- Wat vraagt om versterking?
- Waarover wordt wel en niet gesproken?

Plek in systeem

---

1. Elk (familie)lid, elke gebeurtenis heeft recht op een plek
  - Wie of wat wordt niet gezien/ erkend?
  - Onbewust zal iemand binnen het systeem daar aandacht om vragen
2. Mogelijk verwarring over je plek in het systeem
Kind neemt (onbewust) de plek in van een ander
  - Ouderplek: parentificatie
  - Mede partner: triangulatie

Geschiedenis van geven en nemen/ontvangen

- Geven, nemen, ontvangen vanuit je plek
- Geven:
  - Door te zorgen
  - Door aandacht te vragen voor wat niet gezien of erkend wordt
- Nemen/ontvangen:
  - Zorg: eten, drinken, liefde
  - Aandacht/ erkenning voor wat je bijdraagt

Verwarring over plek

Als je de verkeerde plek inneemt/ krijgt

- zijn de grenzen onduidelijk
- → grensoverschrijdend gedrag
- geef/ontvang je op een niet passende manier
- → doe je een ander altijd te kort: je kunt het nooit goed doen
- Gevolg: eenzaamheid, frustratie, desillusie, verlies aan passie, depressie

Ontwikkeling

- Verandering is pas mogelijk als iedereen in het systeem zijn of haar waarde behoudt. Iemand kan niet groeien als een ander daarvan schade ondervindt.
- Erkenning voor wat iemand geeft/draagt binnen het systeem.

Mogelijke begeleidingsstappen

- Geef expliciet erkenning voor
  - ervaren onrecht
  - de manier waarop iemand geeft/ bijdraagt
  - check of de ander de erkenning ook kan ontvangen
- Wat is nodig om onrecht te herstellen en om een passende plek in te kunnen nemen?
- Wat is nodig voor het realiseren van een gezonde manier van geven en ontvangen?
- Versterk potenties